

Hattfjelldal kommune Sentraladministrasjonen

Helse- og Omsorgsdepartementet
Postboks 8011 Dep

0030 OSLO

Deres ref.:

Vår ref.:
21/4051

Saksbehandler:
Stian Skjærvik 75 18 48 05

Arkivkode:
FA-H00, TI-&00, TI-&13

Dato:
08.07.2021

Høringssvar fra Hattfjelldal kommune - til forslag til endringer i pasientjournalloven mv.

HATTFJELLDAL KOMMUNE viser til forslag til endringer i pasientjournalloven og IKT-standardforskriften - Tilgjengeliggjøring av og betaling for nasjonale e-helseløsninger, publisert 15. juni 2021 med frist for høringssvar 18. august 2021.

Forslaget følger opp Meld. St. 6 (2020-2021) og Innst. 59 S (2020-2021) om tilbaketrekking av ehelseloven.

Lovendringene foreslår å gi staten vide fullmakter til å pålegge kommunene å ta i bruk nasjonale e-helseløsninger og plikt til å betale for disse, samt hjemmel til å fastsette størrelse på betalingen. Helse- og omsorgsdepartementet foreslår endringer i pasientjournalloven §§ 8 og 21. Videre foreslår departementet endringer i forskrift om IKT-standarder i helse og omsorgstjenesten med nye §§ 9 til 19.

HATTFJELLDAL KOMMUNE er enig med departementet i behovet for sterkere samhandling på e-helseområdet, og at de nasjonale e-helseløsningene må styrkes og videreutvikles.

HATTFJELLDAL KOMMUNE er imidlertid uenig i de virkemidlene som staten foreslår. Etter HATTFJELLDAL KOMMUNES vurdering har forslagene i høringsnotatet i stor grad samme konsekvenser for kommunesektoren som lovforslaget som ble trukket i 2020 etter stor motstand blant mange aktører.

Regjeringen oppga som del av sin begrunnelse for å trekke forslaget at Stortingets flertall offentlig hadde uttrykt at de ikke ville støtte forslaget. Innspillene fra KS og et stort antall kommuner i tilknytning til den forrige lovprosessen, og KS innspill gjennom konsultasjonsordningen og lovmedvirkningsordningen, er i liten grad hensyntatt i det forslaget som nå er sendt på høring. Dette gir liten tillit til at kommunal sektor får reell innflytelse på realitetsinnholdet i de varslede forskriftspålegg under ordningen.

Hovedpunkter

1. HATTFJELLDAL KOMMUNE mener prinsipielt at staten har et samlet finansieringsansvar for nasjonal infrastruktur, inklusiv nasjonal eHelse-infrastruktur – som de nasjonale eHelseløsningene er.
2. HATTFJELLDAL KOMMUNE mener at forslaget griper direkte inn i det kommunale selvstyret ved at departementet gis anledning til å prioritere bruk av kommunenes frie inntekter på kommunestyrenes vegne. Det legges gjennom lovforslaget opp til at departementet kan fastsette størrelse på kommunenes betaling for statlig eide og styrte eHelse-løsninger der plikt til å betale for kommunen er pålagt gjennom lov. Dette innebærer et systemskifte med vide fullmakter til departementet til direkte å kunne øremerke kommunenes frie inntekter til økte drift- og forvaltningskostnader for statlige eHelse-

tjenester. Fordi forslaget legger opp til at kostnader ikke skal kompenseres, vil dette redusere kommunenes handlingsrom for ivaretagelse av andre lovpålagte oppgaver.

3. HATTFJELLDAL KOMMUNE er kritisk til at staten gjennom forskriftsendringer kan pålegge kommunene å betale for kostnadsøkningene til drift og forvaltning av statlige eHelseløsninger. Slik vi leser forslaget legges det opp til at disse påtvungne merkostnadene holdes utenom den ordinære Statsbudsjettprosessen. De økonomiske konsekvensene for kommunene holdes dermed unna Stortingets behandling og nasjonalforsamlingens rolle i å fastsette de økonomiske rammene for kommunene.

4. HATTFJELLDAL KOMMUNE mener lovforslaget legger for vide fullmakter til departement og statlige organer uten at kommunesektoren er sikret reell innflytelse verken på utvikling, implementering av løsninger eller kostnadsnivå for løsningene man pålegges å betale for.

5. HATTFJELLDAL KOMMUNE mener Stortinget gjennom lov bør ramme inn ordningen gjennom å fastsette prinsippene for en eventuell medfinansiering fra kommunenes side, hvilke merkostnader kommunene skal kompenseres for og hvilke forutsetninger som skal være til stede for at kommunene skal kunne pålegges å ta i bruk ulike nasjonale e-helsetjenester, og til hvilket tidspunkt.

6. HATTFJELLDAL KOMMUNE mener at dersom staten opprettholder betalingsplikt, er det grunnleggende for tilliten til en slik finansieringsmodell at det er direkte sammenheng mellom de tjenestene kommunene bruker, og den regningen de får, og at statlig pålagte merkostnader kompenseres særskilt i kommunerammene. HATTFJELLDAL KOMMUNE mener det vil være lettere å få oppslutning rundt betaling for de nasjonale e-helseløsningene dersom det legges opp til en modell der kommunene kun betaler for tjenester de faktisk bruker, har nytte av og kan påvirke utviklingen av. HATTFJELLDAL KOMMUNE er derfor uenig i at fastsettelse av betalingens størrelse skal være opp til departementets frie skjønn der de samlede kostnadene for løsningene fordeles uavhengig av bruk og nytte for kommunene.

7. HATTFJELLDAL KOMMUNE finner det særlig betenkelig at det er lagt opp til at kommunene også skal betale for tjenester de selv ikke har mulighet til å bruke eller ikke er målgruppe for – og som dermed heller ikke er til nytte for den kommunale tjenesteproduksjonen. Å pålegge kommunene slik betalingsplikt vil innebære direkte merkostnader for kommunene uten mulighet for gevinst i tjenesteproduksjonen.

8. HATTFJELLDAL KOMMUNE mener alle kommunene viser stor evne og vilje til å ta tjenester i bruk som er tilpasset kommunenes behov og som bidrar til bedre og sikrere tjenester for innbyggere eller økt effektivitet i de kommunale tjenestene. HATTFJELLDAL KOMMUNE støtter derfor ikke at staten skal kunne pålegge kommunene å ta nasjonale e-helsetjenester i bruk. I stedet mener HATTFJELLDAL KOMMUNE at innføring av nasjonale tjenester må legge frivillighet til grunn der staten heller bruker positive incentivmekanismer og tydelig dokumenterer kostnader og gevinster for kommunene. Å etablere god og tilpasset funksjonalitet som effektiviserer og bidrar til økt kvalitet i tjenesten, er de viktigste virkemidlene for at kommunene tar en ny løsning i bruk.

9. HATTFJELLDAL KOMMUNE mener lovforslaget ikke i tilstrekkelig grad reflekterer at flere av løsningene i realiteten er plattformer som består av ulik funksjonalitet og/eller flere tjenester, som i mindre grad er rettet mot bredden i den kommunale helse- og omsorgstjenesten.

10. HATTFJELLDAL KOMMUNE mener staten bør utrede en lovfesting av en mer forpliktende konsultasjonsordning mellom statens organer og KS/kommunal sektor hvor formålet er å sikre kommunesektoren reell innflytelse på utvikling, drift og også fastsettelse av betalingens omfang og fordeling. Målsetningen for en slik ordning må være intensjonen om at stat og kommuner skal oppnå enighet, men hvor det ikke er et krav om enighet.

11. HATTFJELLDAL KOMMUNE mener at det må utredes alternative modeller til lovpålegg, og eventuelt omdanning av Norsk Helsenett SF til særlovsselskap med kommunalt medeierskap. Dette vil i tillegg medvirke til langt større fleksibilitet i bruk av Norsk Helsenett som nasjonal tjenesteleverandør overfor kommunene.

HATTFJELLDAL KOMMUNE mener det er sterkt kritikkverdigg at høringsprosessen for lovendringer med betydelige økonomiske og prinsipielle konsekvenser for kommunene - gjennomføres med så korte tidsfrister, i kommunenes politiske sommerferie. Dette mener vi viser manglende respekt for lokaldemokratiet og bryter etter HATTFJELLDAL KOMMUNES vurdering med Helseministerens begrunnelse da e-helseloven ble trukket tilbake den 16. oktober 2020, for å «forbedre lovforslaget og sikre bred støtte» og gjøre at dette ble enda bedre. Det er ikke mulig å gjennomføre verken brede eller gode forankringsprosesser, politisk eller administrativt, i det tidsrommet som Helse- og omsorgsdepartementet har lagt til grunn.

HATTFJELLDAL KOMMUNE kan derfor ikke støtte forslagene om lovendringer og ber om at det utredes nærmere modeller for reell samstyring og medinnflytelse der statlige styringsvirkemidler balanseres mot hensynet til kommunal handlefrihet.

Med hilsen

Stian Skjærvik
rådmann

Turi Thorsteinsen
Kommunalsjef Helse og omsorg

Dokumentet er elektronisk godkjent

Kopi til:
Ks-Kommunesektorens Postboks 1378 Vika 0114 OSLO
Organisasjon